

Kiracı Konumundaki Şirketlerin Finansal Kiralama İşleyişlerindeki Muhasebeleştirme Hataları veya Hileleri¹

Gökhan BARAL²

Özet

Finansal Kiralama veya Finansal İcare ile bankalar, katılım bankaları, finansal kiralama şirketleri işletmelerin ihtiyacı varlıkları uygun sürede taksitlendirerek şirketlere kiralamaktadırlar. Kiralama; işletmede kullanılacak bir varlığın satın alınarak sermayenin ona bağlanması, satın almak için kredi alınması veya varlığı edinmek için yeni ortak alınması problemlerine alternatif bir yoldur. Kiralamada, kiraların ve faiz/kâr paylarının gider yazdırılmasına izin verilmektedir. Yatırım mallarının kiralanması durumunda daha düşük KDV ödenmesi söz konusudur. Muhasebe Tebliğleri ile vergi usul kanunlarının işleyişlerinin farklılık göstermesi, muhasebenin temel görevi olan bilgi verme görevinin yerini vergi borcu hesaplamaymış gibi algılanması muhasebe kayıtlarını özünden ayıştırmaktadır. Muhasebe; ortaklara, yöneticilere, devlete bilgi veren bir bilim dalıdır. Muhasebe kayıtları doğru olursa mali tablolar da doğru olur. Gerek iç denetçilere gerekse bağımsız denetçilere göre muhasebe kayıtlarındaki farklılıklar hata/hile ile yapılmaktadır. Çalışmadaki amacımız; yeminli mali müşavirlerin, mali müşavirlerin ve muhasebe denetçilerinin; finansal kiralama veya icare yapan kiracı konumundaki şirketlerin muhasebeleştirme farklılıklarına, hata/hilelerine dikkat çekmektir. Şirketin kiralama konusu varlığı teslim aldığı anda, kira faizlerinin veya kâr payları ödendiğinde, amortisman ve katma değer vergisi gösterildiğindeki muhasebe kayıtlarında yapılan hata/hileler tespit edilmiştir. Muhasebe denetimi yapanlara, muhasebe çalışanlarına, muhasebe eğitimi alanlara yardımcı olacaktır düşüncesiyle çalışma hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Kiralama, İcare, Muhasebe Hataları, Muhasebe Hileleri

JEL Kodu: M41, M42

---

¹ Research Article, Received: 26 April 2023 Accepted: 9 July 2023, DOI: 10.55065/intraders.1288268

² Dr. Öğretim Üyesi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, baral@subu.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-2801-4415

Accounting Errors or Frauds in Financial Leasing Operations of Tenant Companies

Abstract

With Financial Leasing or Financial Icare, Banks, Participation Banks, Financial Leasing Companies lease the assets needed by the businesses in installments within a reasonable period of time. Hire; It is an alternative way to the problems of purchasing an asset to be used in the business and tying the capital to it, obtaining a loan to purchase or hiring a new partner to acquire the asset. In leasing, it is allowed to print out rents and interest/profit shares. In case of renting investment goods, there is a lower VAT payment. The differences in the functioning of the Accounting Communiqués and the tax procedure laws, and the perception that the duty of providing information, which is the main duty of accounting, is perceived as calculating the tax debt distinguishes the accounting records from their essence. Accounting; It is a science that provides information to partners, managers and the state. If the accounting records are correct, the financial statements will be correct. According to both internal auditors and independent auditors, differences in accounting records are made by mistake/deceit. Our aim in the study; sworn charter accounts, charter accounts certified and accounting auditors; is to draw attention to the accounting differences, errors/deceptions of companies in the position of tenants engaged in financial leasing or leasing. Mistakes/deceptions made in the accounting records when the company receives the leased asset, when the rental interests or dividends are paid, and when depreciation and value added tax are shown have been detected. The study has been prepared with the idea that it will help those who make accounting audits, accounting employees, those who receive accounting education.

Keywords: Leasing, Leasing, Accounting Errors, Accounting Fraud

JEL Code: M41, M42

Giriş

Şirketler kredi alarak, tahvil satarak, bono satarak, hisse senedi satarak yeni ortak alarak finansman sağlarlar. Ancak hisse senedi satmak, yeni ortak almak kardan pay vermek ve yönetimde söz hakkı vermek anlamına gelmektedir. Kredi almak, tahvil, bono satmak, borçlanmak; faiz giderlerine katlanmak anlamına gelmektedir. Şirketler kiracı konumunda finansal kiralama yapmak suretiyle; kardan pay vermeden, yönetimde söz hakkı vermeden, yüksek faiz ödemediği avantajlı duruma geçebilirler. Türkiye’de ilk olarak Finansal Kiralama

Kanunu 1985 yılında 3226 sayılı kanunla yürürlüğe girmiştir. 21.11.2012 tarihinde ise Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu TBMM'de kanun numarası 6361 olarak revize edilerek kabul edilmiştir. 2012 yılından beri 6361 sayılı kanun güncelliğini korumaktadır.

Kiralama türleri: a) Faaliyet Kiralaması b) Finansal Kiralama c) Satış ve Geri Kiralama (Ceylan ve Korkmaz, 2015:188) genel olarak sayılır. Çalışmada Finansal Kiralama konu edilmiştir. Bankalar ve finansal kiralama şirketlerince; Finansal Kiralama veya Leasing olarak tanımlanır. Katılım bankalarınca(faizsiz bankacılık) ise Finansal Kiralama yerine Finansal İcare terimini kullanmaktadır.

Hata; muhasebe sürecinde kasıtlı olmadan yapılan yanlışlıklardır (Alagöz, 2008:116). Hile ise başkaları üzerinden haksız kazanç elde etmek için dürüstlük dışı yapılan (Karabınar ve Akyel, 2009:692) ve aldatma içeren kasıtlı eylemlerdir (BDS, 240:9). Finansal Kiralama/Finansal İcare banka/katılım bankası veya kiralama şirketi ile varlık kiralaması yapan kiracı işletme arasındaki kiralama işlemleridir. Çalışmamızda kiracı işletmenin kiralama muhasebe süreçlerindeki hatalar ve hileler konu edilmiştir.

Finansal Kiralama'da; leasing şirketi, banka veya katılım bankası tarafından yatırım konusu emtia alınır ve kiracının yapacağı kira ödemeleri karşılığında bu varlığın kiracıya kullanım hakkı tanınır. Kira sözleşmesi sonunda sembolik bir bedelle veya bedelsiz kiracıya emtianın sahiplik hakkı devredilebilir. Kira ödemelerinin içinde olan faiz ödemeleri/kâr payı ödemeleri gider kaydı yapılabilmektedir. Sermaye sabit bir kıymete bağlanmamış olur. Kiracı banka kredisi almadan veya yeni bir ortak almadan fonlanmış olur. İndirimli KDV oranlarından yararlanılabilir. Satın alındığında bir kerede ve tamamı ödenecek olan KDV taksitlendirilmiş olur. Kiracı amortisman gideri yazabilir. Türkiye'de Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK); Türkiye Muhasebe Standartları'nı (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nı (TFRS) yayınlamaktadır. Faizsiz işlem yapan katılım bankaları içinde Faizsiz Finansalans Muhasebe Standartları (FFMS) yayınlamıştır (İbiş, 2018:6). FFMS'ler katılım bankalarınca kullanılır. Şirketler katılım bankalarından kiralama(İcare) yapsalar bile muhasebe kayıtlarını TMS/TFRS ye göre yaparlar. Şirketleri FFMS'ler bağlayıcı değildir. Bankadan, leasing şirketinden veya katılım bankasından kiralama yapmaları şirketlerin muhasebe sürecini etkilemez. Ancak bankalar, leasing şirketleri veya katılım bankası kendi içinde uymaları gereken standartlara göre kayıtlarını yaparlar. Örneğin; katılım bankası FFMS'lere göre kayıtlarını yapar. FFMS'lere göre kiralanan emtiaya katılım bankası

amortisman gideri yazarken bankalar amortisman gideri yazamazlar. TMS/TFRS'lere göre kiralama yapan şirket amortisman gideri yazabilir (Kısacık, 2021:301). Finansal Kiralama ile damga vergisi ve harçlardan muafiyet avantajı vardır. Kiralama vadesi bir yıl veya daha az ise 7 nolu maliyet muhasebesi hesaplarına kiralama gideri aylık veya üç aylık (geçici vergi dönemleri) periyotlarda gider yazılır ve amortisman ayrılmaz (Pratik Bilgiler, 2022:59). Çalışmamızda kiralama süresi bir yıldan uzun olan kiracı konumundaki şirketlerin muhasebe kayıtları tartışılmıştır.

1.Finansal Kiralama Muhasebe Standartları ve Finansal Kiralama Literatür Çalışmaları

Türkiye'de Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK); Türkiye Muhasebe Standartları'nı(TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nı (TFRS) yayınlamaktadır. Faizsiz işlem yapan katılım bankaları içinde Faizsiz Finansalans Muhasebe Standartları (FFMS) yayınlamıştır(kgk.gov.tr).

Bankalar ve Şirketler(Kiracılar) KGK'nın yayınladığı TFRS 16 Kiralamalar Standartı'na göre kayıtlarını yaparlar (Kısacık, 2021:283). Katılım bankaları ise KGK'nın yayınladığı FFMS 8 İcare ve İcare Müntehiye Bittemlik Standartı'na göre muhasebe kayıtlarını yaparlar (Çetin, 2020:111).

Finansal Kiralama konusundaki Literatür Çalışmalarında

Duman (2016) Yeni Finansal Kiralama Kanunu'na göre finansal kiralama işletmelerinin finansal kiralama şirketlerince muhasebeleştirilmesi konusunu işlenmiş ağırlık olarak Finansal Kiralama çeşitlerine tanım olarak yer vermiştir.

Topçu (2022) çalışmasında TFRS 16, BOBİ FRS 15, FFMS 32 Standartları'nın Finansal Kiralama muhasebe uygulamalarındaki ve raporlamalarındaki kiraya verenler ve kiracılar açısından benzerlikleri ve farklılıkları ele almıştır.

Kepenek (2022) çalışmasında Finansal Kiralamaların TFRS 16 Standart'ı çerçevesinde muhasebeleştirilmesi ve raporlanması konu edilmiş, daha çok standartla ilgili konular işlenmiştir.

Çakmak (2017) çalışmasında Finansal Kiralama yoluyla ithalatın ve ihracatın muhasebeleştirilmesi işlenmiştir.

Açıkalin'in (2021) çalışmasında katılım bankacılığında Finansal Kiralama konusunu işlenmiş olup muhasebe uygulamalarının olmadığı görülmüştür.

Varış (2019) çalışmasında katılım bankalarının Finansal Kiralama oranlarına, sektörel dağılımına yer vermiştir.

Mollaoğulları (2011) çalışmasında tek düzen hesap planına göre ve muhasebe standartlarına göre karşılaştırılma yapmıştır.

Akça (2013) çalışmasında vergi usul kanunlarına göre ve TMS 17 ye göre Finansal Kiralama işlemlerindeki benzerliklerine ve farklılıklara yer vermiştir.

2. Örnek Uygulama

Türkiye Katılım Bankaları Birliği tarafından Dr.Harun Kısacık'ın doktora tezi "Katılım Finans Ürünleri ve Muhasebe Süreçleri" adıyla kitap olarak basımı yapılmıştır. Kitapta; İcare Muhasebe Uygulaması temel alınarak bankalar(kiralayanlar), katılım bankaları(kiralayanlar), şirketler(kiracılar) açısından kiralama kayıtlarındaki farklılıklar ortaya konmuştur. Bu çalışmada ise özellikle şirketler(kiracılar) açısından kiralama kayıtlarındaki farklılıklar, yanlışlıklar, eklenmesi gerekenler çalışılmıştır. Kitaptan aşağıdaki örnek alınarak tartışılmıştır. A1 yevmiyesi kitaptan aynen alınmıştır.

"ABC Bakliyat San. Tic. A.Ş. ihtiyacı olan eleme-entegre makinelerinin temini için 01.01.2020 tarihinde KLM Katılım Bankası Çorum Şubesi ile Finansal icâre (İcâre Muntehiye Bittemlik) sözleşmesi düzenlemiştir. Eleme-entegre makinelerinin toplam fiyatı % 1 KDV Hariç 250.000,00 TL'dir. Aylık % 1,5 kâr oranı üzerinden 36 ay vadeli olarak sözleşme gerçekleştirilmiştir. Makinelerin ekonomik ömrü 10 yıldır ve hurda değerleri yoktur. Bir yıllık kira tutarı 9.128,48 TL dir. Birinci yılın faiz tutarı 3.750 TL dir. Tüm kira bedelleri işletme tarafından düzenli bir şekilde ödendiğinde makineler hibe yöntemi ile (bedelsiz) işletmenin olacaktır. 01.01.2020 tarihinde makineler ABC Bakliyat San. Tic. A.Ş. tarafından teslim alınmıştır."

Finansal Kiralama (Leasing veya İcare) yapan şirketin muhasebe kayıtlarında hata veya hileler incelenmiştir. Şirketin kiralama konusu varlığı teslim aldığı yapılan muhasebe kayıtlarında; 253 Tesis Makine Cihazlar Hesabı'nın yerine 260-265-266 Finansal Kiralama Konusu Kıymetler Hesapları'nı kullanımının daha doğru olacağı tespiti yapılmıştır. Finansal Kiralama borçlanma maliyetlerinde; bir yıla kadar ve bir yıldan uzun şeklinde ayrı muhasebeleştirilmesi gerektiği aksi hâlde borçlanma maliyetlerinin hepsinin bir yıla veya hepsinin bir yıldan uzun hesaplara yazılmasının hatalı bilgi sunum olacağı belirtilmiştir. Kiralandığı hâlde alınmış gibi veya alındığı hâlde kiralınmış gibi muhasebeleştirilme hatalarının tespiti yapılmıştır. Kira

faizlerinin veya kâr paylarının muhasebe kayıtlarında; kira bedelleri ile faiz/kâr payı ödemelerinin birleştirilmemesi sadece faiz/kâr payı ödemelerinin gider olarak ve doğru hesaplara yazılması gerekliliğinin üstünde durulmuştur. Amortisman kayıtlarında; 257 nolu hesap yerine 268 Birikmiş Amortisman Hesabı'nın kullanılması gerektiği, azalan bakiyeler yönteminin kullanılmayacağı, yazılmayan yılın amortisman giderinin sonraki yıllarda gider yazılmayacağı, amortisman kaydının kiralanan varlık kullanım yerine göre muhasebeleştirilmesinin gerekliliklerinin örnekleri verilmiştir. Katma Değer Vergisi kaydında(KDV); Finansal Kiralamaya konu emtia yatırım malı kapsamında ise %1 KDV ye tabi olduğu %18 KDV ödenmiş gibi kayıt yapılmamasının ve kiralama süresine KDV'nin yayılması gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Finansal Kiralama (Leasing veya İcare) Yapan Şirketin Muhasebe Kayıtları:

A1) Şirketin Kiralama Konusu Varlığı Teslim Aldığında Yapılan Muhasebe Kayıtları:

---

253 Tesis Makina Cihazlar 250 000

302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 36.684,98

402 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 38.686,58

301 Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar 108.457,19

401 Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar 216.914,37

Muhasebe yevmiyelerinin yapılması, kullanılacak hesaplar ve bu hesapların kodlarıyla raporlama süreçleri tek düzeni sağlamak üzere "Tek Düzen Hesap Planı" 1986 yılından itibaren yürürlüğe girmiştir (Sevilengül, 1999:16). 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Grubu; bir seneden daha uzun bir süre elde tutulmak amacıyla alınan varlıkları kapsar. Yukarıdaki yevmiyede 253 Tesis Makina Cihazlar Hesabı'nın kullanılması, ileride varlığın zaten işletmenin olacağı düşüncesiyle kullanılsa da veya işletmenin varlıkları güçlü gösterilmek istense de (hata veya hileyle), literatür taraması sonuçlarına ve uzman görüşlerine göre 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Grubu alt hesaplarının kullanımı daha doğru olacağı anlaşılmıştır. 260 Haklar Hesabı'nın alt hesabında kullanıldığı veya nadiren boş olan hesaplar; 265 veya 266 kullanıldığı görülmüştür. Muhasebe temel kavramlarından olan Özün Önceliği İlkesi gereği 26 nolu grubun kullanılması daha doğru olacaktır (1 nolu muhasebe tebliği, 1992).

Çünkü ileride mülkiyeti işletmeye geçecek olsa da henüz geçmemiştir. Aşağıda şirketin kiralama konusu varlığı teslim aldığına yapılmaması gereken ve literatür taramalarında(Karabınar,2018:400 ve Bozdemir,2016:226 & Cemalcılar ve diğ.2009: 204 ve web adresliler kaynakçada belirtilmiştir) daha çok görülen yevmiye verilmiştir:

---

260 Finansal Kiralama Konusu Kıymetler 250 000

veya

265 Finansal Kiralama Konusu Kıymetler 250 000

veya

266 Finansal Kiralama Konusu Kıymetler 250 000

302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 36.684.98

402 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 38.686,58

301 Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar 108.457,19

401 Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar 216.914,37

A2) Şirketin Kiralama Konusu Varlığı Teslim Aldığında Hata veya Hileyle Yapılan Muhasebe Kayıtları:

---

260 Finansal Kiralama Konusu Kıymetler 250.000

302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 75.371.56

301 Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar 75.371.56

Bir yıldan uzun vadeli olan 402 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri kullanılmazsa şirketin cari oran gibi likidite oranlarının düşük çıkması(şüpheli olarak) isteniyor olabilir.

A3) Şirketin Kiralama Konusu Varlığı Teslim Aldığında Hata veya Hileyle Yapılan

Muhasebe Kayıtları:

---

260 Finansal Kiralama Konusu Kıymetler 250 000

402 Ertelemiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 75.371.56

401 Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar 75.371.56

Bir yıla kadar olan 302 Ertelemiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri kullanılmazsa şirketin cari oran gibi likidite oranlarının yüksek çıkması(şüpheli olarak) isteniyor olabilir. Gerek yeni ortak alınacağına gerekse kredi taleplerinde şirketin likidite oranları daha iyi (şüpheli olarak) gösterilmek istenebilir.

A4) Şirketin Kiralama Konusu Varlığı Teslim Aldığında Hata veya Hileyle Yapılan

Muhasebe Kayıtları:

Kiralandığı hâlde alınmış gibi gösterilebilmektedir:

---

253 Tesis Makina Cihazlar 250 000

102 Bankalar 250 000

Bununla birlikte varlık gerçekte alındığı hâlde kiralanmış gibi göstererek faiz/kaâr payı ödemeleri yapıyormuş gibi gider yazılabilmektedir.

B1) Kira Faizlerinin veya Kar Paylarının Muhasebe Kayıtları:

İlk yılı baz alırsak:

---

780 Finansman Giderleri 3.750,00

302 Ertelemiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 3.750,00

Hata veya hile ile yukarıdaki kayda eski mevzuatın izin verdiği kira bedelleri de gider olarak eklenebilmektedir. Kira ve faiz/kâr payı eklenerek, şöyle ki;

---

780 Finansman Giderleri 9.038,1

302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 9.038,1

Finansal Kiralanan varlık için zaten amortisman gideri yazılması yapılacakken bir gider mükerrer kayıt yapılmış şirketin gideri arttırılmış olur.

B2) Kira Faizlerinin veya Kâr Paylarının Muhasebe Kayıtları:

---

780 Finansman Giderleri 3.750,00

302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 3.750,00

Yukarıdaki kayıt yerine;

---

730 Genel Üretim Gideri 3.750,00

Veya

770 Genel Yönetim Gideri 3.750,00

302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 3.750,00

---

780 Finansman Giderleri yerine (şüpheli olarak) 730 Genel Üretim Gideri veya 770 Genel Yönetim Gideri yazılması hâlinde gelir tablosu alındığında faaliyet kârı veya zararı rakamı etkilenmiş olacağından şirketin iyi yönetilmediği izlenimi verilmek istenebilmektedir.

B3) Kira Faizlerinin veya Kâr Paylarının Muhasebe Kayıtları:

İlk yıl yapılması gereken kayıt:

---

780 Finansman Giderleri 3.750,00

302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 3.750,00

Yukarıdaki ilk yıl yapılması gereken yevmiye yapılmayarak(şüpheli olarak) ikinci yıla eklenebilmektedir. Şöyle ki; 1.yıl:3.750 TL+ 2.yıl:3.670.68 TL=7.420.68 TL(Kıısacık, 2021:284)

---

780 Finansman Giderleri 7.420,68

302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri 7.420,68

Yukarıdaki kayıt muhasebenin temel kavramlarından “Dönemsellik Kavramı” ile çelişmektedir. İlk yıl gider yazmayarak şirket iyi gösterilmek istenmiş veya vergi denetimine takılmamak için azda olsa vergi ödenmek istenmiş olabilir.

C1) Amortisman Kaydı:

Kira ödemelerinin anaparaları amortisman yoluyla giderleştirilebilir. (6361 sayılı Finansal Kiralama Kanunu, 2021)

$250.000/10=25.000$ TL varlığın ömrü 10 yıl ise “Normal Amortisman Yöntemi’ne” göre amortisman oranı(VUK,333, 2004) ve amortisman gideri hesaplanır ve yevmiyesi aşağıdadır:

Tek düzen hesap planına göre 25 nolu maddi duran varlıkların amortisman hesabı 257’dir. Ancak yukarıda da belirtildiği gibi 260 Haklar hesabının alt hesabında kiralama kaydı yapıldığında amortisman hesabı da 268 nolu hesap olmalıdır.

---

730 Genel Üretim Gideri(Amortisman) 25.000

257 Birikmiş Amortismanlar 25.000

Yukarıdaki kayıt yerine aşağıdaki kayıt önerilmektedir çünkü kullanılması gereken 268 Birikmiş Amortismanlar hesabı kullanılmıştır:

---

730 Genel Üretim Gideri(Amortisman) 25.000

268 Birikmiş Amortismanlar 25.000

TMS/TFRS ye göre yukarıdaki yevmiye kaydını kiracı yaparken katılım bankaları, Faizsiz Finansman Muhasebe Standartları (FFMS) gereği varlığın mülkiyeti kendilerinde olduğu için kendileri amortisman gideri yazarlar.

C2) Amortisman Kaydı:

$1/10=0,10*2=0,20$ “Azalan Bakiyeler Yöntemi” kullanılarak amortisman oranı bulunur. Amortisman gideri böylece ilk yıllar yüksek göstermek istenerek daha az vergi ödenmek istenmiş olabilir.

$0,20*250.000=50.000$ TL amortisman gideri yazılırsa;

---

730 Genel Üretim Gideri(Amortisman) 50.000

268 Birikmiş Amortismanlar 50.000

Oysa, finansal kiralama azalan bakiyeler yöntemine mevzuat izin vermemektedir (Mollaoğulları, 2011:17). Bu yöntem sadece normal duran varlık alımlarında kullanılması gerekmektedir.

C3) Amortisman Kaydı:

İlk yıl yapılması gereken amortisman kaydı;

_____ / _____

730 Genel Üretim Gideri(Amortisman) 25.000

268 Birikmiş Amortismanlar 25.000

_____ / _____

İlk yıl yapılması gereken amortisman kaydı yapılmayıp ikinci yıla eklenmesi;

_____ / _____

730 Genel Üretim Gideri(Amortisman) 50.000

268 Birikmiş Amortismanlar 50.000

_____ / _____

Yukarıdaki kayıt vergi mevzuatı gereği hatalıdır. Amortisman gideri yazma hakkı her yıla özeldir. Amortisman gideri yazma hakkı ertesi yıllara devredilemez.

C4) Amortisman Kaydı:

İlk yıl yapılması gereken amortisman kaydı;

_____ / _____

730 Genel Üretim Gideri(Amortisman) 25.000

268 Birikmiş Amortismanlar 25.000

_____ / _____

İlk yıl yapılması gereken amortisman kaydı kiralanan varlık kullanım yerine göre muhasebeleştirilmelidir:

---

750 Ar-Ge Giderleri 25.000

Veya

760 Pazarlama Satış Dağıtım Gider 25.000

Veya

770 Genel Yönetim Gideri 25.000

268 Birikmiş Amortismanlar 25.000

D)Katma Değer Vergisi Kaydı:

Finansal kiralamaya konu emtia yatırım malı kapsamında ise %1 KDV'ye tabi olmaktadır.(3065 sayılı KDV Kanunu, 2019) Diğer kapsamlardaki emtialar ise %8 veya %18 KDV'ye tabidirler.

$250.000 * 0.01 = 2.500$ TL KDV hesaplanır. Bu rakam 191 İndirilecek KDV olarak gösterilir. Aynı zamanda bu KDV tutarı bütün taksit ödemelerine paylaşılır. Küçük taksitlerle uzun süreye yayılmış olur.

D1) Ancak hata veya hile ile eski kanun veya mevzuata göre yanlış kayıt(%18 KDV ödenmiş gibi) yapılabilmektedir:

$250.000 * 0.18 = 45.000$ TL

---

260 Haklar 250 000

191 İndirilecek KDV 45 000

102 Bankalar 295 000

D2) $250.000 \times 0.01 = 2.500 \text{ TL}$ %1 KDV uygulansa da bir kerede ödenmiş gibi gösterilebilmektedir oysa kiralama süresine KDV ödemesi yayılması gerekmektedir:

---

260 Haklar 250 000

191 İndirilecek KDV 2 500

102 Bankalar 252 500

Sonuç

Piyasalarda, finansal kiralama terimiyle anılan çalışma konumuz, katılım bankalarınca finansal icare olarak kullanılmaktadır. İki terimin mahiyeti aynı olmakla birlikte banka veya katılım bankası olması kendi içlerinde tabi oldukları muhasebe standartlarına göre işleyişi farklı olabilmektedir. Bununla birlikte kiracı pozisyonundaki şirketler, muhasebe tebliğlerine ve KGK'nın yayınladığı TFRS 16 Kiralamalar Standart'ına göre kayıtlarını yaparlar. Finansal Kiralama ile kredi yerine finansman desteği sağlayan işletmeler kira tutarlarını ve faizi/kâr payını gider yazabilmektedirler. Düşük KDV oranları ödeyerek emtiaya sahip olabilmektedirler. Satın almaları durumunda %18 KDV ödeyecekken finansal kiralanan unsurun özelliğine göre %1 KDV ödeyebilmektedirler. %17 gibi KDV avantajı sağlamaktadırlar. Aynı zamanda bu %1'lik KDV'yi de taksit taksit ödeme fırsatı bulmaktadırlar. Muhasebe tebliğlerine göre muhasebe kayıtları yapılmalıdır ki mali tablolardan istenen bilgiler daha doğru alınsın. Vergi usul kanunları devletin vergi alacağına artmasına hedeflenmiştir. Vergi usul kanunlarına göre vergisel kayıp yoksa muhasebe kayıtlarının olması veya olmaması esnetilebilir. Ancak bu durumda muhasebenin temel işlevi bilgi verme görevi tam olarak yerine gelmemiş olur. Vergi usul kanunları esneklik tanısa bile; muhasebe tebliğleri ve muhasebe standartları her zaman muhasebe kayıtları yaparken öncelikli olarak uyulması gereken kurallardır. Örnek olarak; bir borcun 3 nolu kısa vadeli borç grubunda olması veya 4 nolu uzun vadeli grubunda olması vergisel bir problem oluşturmayabilir. Bir giderin 7 nolu bir gider hesabına yazıldıktan sonra bu gider hesabının ne olduğu vergisel bir problem oluşturmayabilir. Herhangi bir yılın amortisman giderinin yazılmaması vergisel bir problem oluşturmayabilir. Bu örnekler çoğaltılabilir muhasebenin görevi doğru bilgi vermesidir. Vergi usul kanunlarına göre yapılan veya yapılmayan muhasebe kayıtları ile işletme vergi cezası

Baral, G. (2023). Kiracı Konumundaki Şirketlerin Finansal Kiralama İşleyişlerindeki Muhasebeleştirme Hataları veya Hileleri. InTraders International Trade Academic Journal , 6 (1) , 26-43. DOI: 10.55065/intraders.1288268

yemez ve vergisel görevler yapılmış olur. Ancak kayıtlardan alınacak raporlar ve bilgiler hatalı olmuş olur. Gerek vergi usul kanunlarına göre ve gerekse hata/hileyle yapılan muhasebe kayıtları muhasebenin temel bilgi verme görevini yerine getirmesine engel olacaktır.

Kaynakça

Açıkalin, M.S.(2021). “Katılım bankacılığında Finansal kiralama”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Akça, N.(2013).“Finansal kiralama işlemlerinin Vergi Usul Kanunu ve Türkiye Muhasebe Standardı 17 açısından muhasebeleştirilmesine yönelik bir uygulama”, Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Alagöz,A.;Doğan, Z.& İnal, M. (2008).İşletmelerde İç Kontrol Sisteminin Önemi ve Denetim Komiteleri ile İç Denetim Birimi İlişkisinin Hata ve Hilelerinin Önlenmesindeki Rolü, Tablet Yayınları, Konya.

Bozdemir,E.(2016).Genel Muhasebe Uygulamaları, Sayfa:226,Gazi Kitabevi, Ankara

Cemalcılar,Ö.;Benligiray,Y.& Sürmeli,F.(2009).Genel Muhasebe, Anadolu Üniversitesi Yayınları, AÜ Yayın No:1341, Açıköğretim Fakültesi Yayın No:718, Sayfa:204, Eskişehir.

Ceylan,A.&Korkmaz,T.(2015).İşletmelerde Finansal Yönetim, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

Çakmak,M.(2017). “Uluslararası ticarete Finansal kiralama işlemleri ve muhasebeleştirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çetin,A.(2020).Faizsiz Finansal Kuruluşları Muhasebesi, TKBB Yayınları, Yayın No:14, İstanbul.

Duman,C.(2016). “6361 Sayılı Kanun kapsamında Finansal kiralama işlemlerinin Finansal kiralama şirketlerince muhasebeleştirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

İbiş,C.;Çatıkkaş,Ö.&Çelikdemir,N.Ç.(2018).Banka Muhasebesi İlkeler ve Uygulamalar, Türkiye Bankalar Birliği, Yayın No:325, İstanbul.

Karabınar,S.ve Akyel,N.(2009).Hileler ve Muhasebe Denetimindeki Yeri,1.Uluslararası Balkanlar Tarih ve Kültür Kongresi, Piriştine-Kosova.

Karabınar,S.(2018).Genel Muhasebe, Sakarya Yayıncılık, Sayfa:400, Sakarya.

Baral, G. (2023). Kiracı Konumundaki Şirketlerin Finansal Kiralama İşleyişlerindeki Muhasebeleştirme Hataları veya Hileleri. In Traders International Trade Academic Journal , 6 (1) , 26-43. DOI: 10.55065/intraders.1288268

Kepek, T. (2022) “Finansal kiralama TFRS 16 Kiralamalar Standardı çerçevesinde muhasebeleştirilmesi ve raporlanması”, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Kısacık, H. (2021). Katılım Finansal Ürünleri ve Muhasebe Süreçleri, TKBB Yayınları, Yayın No: 18, İstanbul.

Mollaoğulları, B. F. (2011). “Finansal Kiralama İşlemlerinin Tek Düzen Muhasebe Sistemine ve Türk Muhasebe Standartlarına göre Düzenlemelerinin Uygulamalı Karşılaştırması”, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Sakarya SMMMO, (2022). Pratik Bilgiler, Sakarya.

Sevilengül, O. (1999). Banka Muhasebesi, Gazi Kitabevi, Ankara.

Topçu, K. (2022). “Finansal kiralama işlemlerinin muhasebeleştirilmesi ve raporlanması: Türkiye'deki düzenlemelerin karşılaştırılması”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Varış, S. (2019). “Finansal kiralama Türk katılım bankalarının yeri”, Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

1 Sıra Sayılı Muhasebe Tebliği, (1992). Resmi Gazete, 21447(M), Ankara.

6361 Sayılı Finansal Kiralama Kanunu, (2021). Resmi Gazete, 31416, Ankara.

3065 Sayılı KDV Kanunu, (2019). Resmi Gazete, 30723, Ankara.

333 Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, (2004). Resmi Gazete, 25446, Ankara.

KGK, Kamu Gözetim Kurumu, Türkiye Muhasebe Standartları, www.kgk.gov.tr

KGK, Kamu Gözetim Kurumu, Bağımsız Denetim Standartları 240, www.kgk.gov.tr

İnternet Kaynakları:

Finansal Kiralama Muhasebesi veya Leasing Muhasebesi Web Tarama Literatür Çalışmaları:

1) https://www.burganleasing.com.tr/Sites/1/upload/files/Leasing_Ornek_Muhasebe-18.pdf

2) <https://mollaismailoglu.com/genel/finansal-kiralama-leasing-islemleri-ve-muhasebe-uygulamasi/>

3) <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/ahmetsolmaz/001/>

4) http://idealyymm.com.tr/duyurular.php?did=368&f_keyword=

5) <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/gunaycaliskan/004/>

InTraders International Trade Academic Journal (InTraders), Vol.6, Iss.1, July 2023

e-ISSN: 2667-4408

Baral, G. (2023). Kiracı Konumundaki Şirketlerin Finansal Kiralama İşleyişlerindeki Muhasebeleştirme Hataları veya Hileleri. In Traders International Trade Academic Journal , 6 (1) , 26-43. DOI: 10.55065/intraders.1288268

6) <https://www.kanitymm.com.tr/wp-content/uploads/2020/02/2003-sirkuler-39.pdf>

7) http://www.muhasabetr.com/sorucevap/haber_oku.php?haber_id=1744

8) <https://cumhurbilenymm.com.tr/wp-content/uploads/2021/12/Finansal-Kiralama-Leasing-Islemlerinin-Muhasebelestirilmesi.pdf>

9) <https://www.muhasabenews.com/biner-araclara-ait-kasko-ve-sigorta-policelerinin-tamamini-gider-olarak-kullanabilir-miyiz/>